

Ratzinger i Habermas (II): La llei natural

En les conferències creuades entre Habermas i Ratzinger que va publicar La Vanguardia, el debat que importa és el de la legitimitat moral. En una societat com la nostra, que té comportaments regulats pel dret, apareix la pregunta sobre el perquè cal obeir aquest dret. Aquesta pregunta té la mateixa resposta (si la té) que la que s'interroga sobre el perquè cal fer lleis. La incertesa sobre el fonament que porta a una societat a fer lleis i a un individu a complir-les és el que fa variar el contingut final de les normes, la seva perdurabilitat, la seva eficiència i també la seva validesa ètica.

Habermas s'apropa al problema des de la raó, si volen des de la raó dialògica i crítica, però des del pensament: com els homes fan lleis?, què significa un estat democràtic en el que els destinataris del dret (i obeïdors potencials de les normes) són a l'hora coautors d'aquest dret? Què vol dir la força de la majoria, en front de la preservació de la minoria? Què vol dir que una societat, com ara Catalunya, pretengui donar-se un text bàsic per a bastir la resta de l'ordenament jurídic? En aquest context, ¿quin paper tenen els polítics a l'hora de donar fonaments (morals o no) als seus ciutadans per fer un text que a part de satisfer-los socialment, s'adeqüi al que la societat creu que és el bé i el mal?

Les consideracions sobre el contingut ètic del fet jurídic i polític son infinites i només demostren, de moment, que malgrat la postmodernitat, en els procediments, en la formalitat dels processos de creació del Dret i en la formalitat del seu acompliment hi ha un fonament, sinó de bondat o de veritat, sí de cautela i de seguretat contra els disbarats. El dret processal i la seva viscositat, permeten la prudència, encara que no eliminin la manipulació o el caciquisme.

Però Habermas se n'adona de dues coses: la primera, que aquesta anàlisi distant i freda del fet jurídic no correspon a cap realitat concreta, perquè cada comunitat té un procés històric que l'amara i que la fa estar atent a aquelles manifestacions, també jurídiques, que s'assemblin a la seva identitat històrica i religiosa. La segona, que ja no hi ha societats monolítiques que responguin només a petites tensions ideològiques i democràtiques entre persones que comparteixen una identitat, perquè cadascuna de les societats del planeta, en major o menor mesura, es veu i viu condicionada per la presència creixent de persones i col·lectius culturalment distants. I perquè cada cop més les problemàtiques a les que s'enfronta l'estat i el dret són de caràcter planetari. Així sorgeix la necessitat de trobar una realitat jurídica prèvia a tota història de tot país, prèvia a tota identitat i tota pluralitat. Algun fonament, que tingui a veure amb l'home de manera essencial, vingui d'on vingui, sigui on sigui. On és aquest fonament? La natura? Déu? La Raó sola?

Autor: Jordi Graupera
Data: 05 de juliol de 2005